

Десета национална конференция
„ПЪТУВАНЕ КЪМ БЪЛГАРИЯ”
по история, археология и културен туризъм
„БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВНОСТ ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ”
Шумен, 10-11 юни 2026 г.

ПОД ПАТРОНАЖА НА ПРЕЗИДЕНТА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА ИЛИЯНА ЙОТОВА

ПРОГРАМА

ОБЩИНА ШУМЕН
ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”
РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ – ШУМЕН
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Организационен комитет

Председатели:

Акад. проф. д.м.н. Дамян Дамянов – Българска академия на науките

Проф. д.н. Наталия Витанова – ректор на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Проф. д-р Христо Христов – кмет на Община Шумен

Членове:

Доц. д-р Тодор Тодоров – декан на Факултета по хуманитарни науки при Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Д-р Даниел Руменов – директор на Регионален исторически музей – Шумен

Даниела Савчева – заместник-кмет „Образование и култура“ към Община Шумен

Програмен комитет

Председател:

Доц. д-р Тодор Тодоров – Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Членове:

Проф. д-р Жена Жекова – Регионален исторически музей – Шумен

Доц. д-р Константин Константинов – Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Доц. д-р Стефан Минков – Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Гл. ас. д-р Камен Андонов – Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Гл. ас. д-р Мария Йорданова – Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Красимира Димитрова – Община Шумен

Конференцията ще се проведе в Шуменски
университет „Епископ Константин
Преславски“, Регионален исторически музей
– Шумен, Регионална библиотека „Стилиян
Чилингиров“ – Шумен и Гранд хотел Шумен
на 10-11 юни, 2026 г.

10 юни

10.00-15.00 – Регистрация на участниците – Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, корпус 1 (ул. Университетска 115), ет. 1, зала 119.

ОТКРИВАНЕ НА КОНФЕРЕНЦИЯТА

Аула на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, корпус 1, ет. 2, зала 202

15.00-15.10 – Въстъпително слово на **акад. проф. д.м.н. Дамян Дамянов**

15.10-15.20 – Официално приветствие от президента на Република България г-жа **Илияна Йотова**

15.20-15.30

Приветствия от **проф. д-р Христо Христов** – кмет на община Шумен и **проф. д.н. Наталия Витанова** – ректор на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

ПЛЕНАРНИ ДОКЛАДИ
Аула на Шуменски университет
„Епископ Константин Преславски“

Председатели:
Акад. проф. д.м.н. Дамян Дамянов
Доц. д-р Тодор Тодоров

15.30-16.00

Георги Първанов – президент на Република България 2002 – 2012 г.

Пътуване на България през дебрите на историята

16.00-16.30

Акад. проф. д.и.н. Васил Николов (Българска академия на науките)

Провадия-Солницата: от солодобивен и градски център в късната праистория към туристическа дестинация в съвременето

16.30-17.00 – кафе-пауза

17.00-17.30

Проф. д-р Георги Н. Николов (СУ „Св. Климент Охридски“)

Imperium Bulgariae mediaevale: septem saecula continuitatis

17.30-18.00

Акад. проф. д.и.н. Иван Илчев (СУ „Св. Климент Охридски“, БАН)

Историята като бухалка

18.00-18.30

Проф. д.и.н. Вера Бонева (Университет по библиотекознание и информационни технологии)

Държава на духа: Д-р Петър Берон и Българското книжовно дружество в Браила

**19.30 – ВЕЧЕРЯ ЗА УЧАСТНИЦИТЕ В РЕСТОРАНТ „МИНАЛИЯТ ВЕК“
(БУЛЕВАРД "СИМЕОН ВЕЛИКИ" 81)**

11 юни
ЗАСЕДАНИЯ ПО СЕКЦИИ

СЕКЦИЯ
„АНТИЧНА И СРЕДНОВЕКОВНА АРХЕОЛОГИЯ“
Лекционна зала на Регионален исторически музей – Шумен

Председатели:
Проф. д-р Диана Гергова
Доц. д-р Павел Георгиев

9.00-9.15

проф. д-р Зарко Ждраков (Национална художествена академия),

д-р Пламен Орфеев (София)

За произхода на нефрита през Неолитната епоха

9.15-9.30

Проф. д-р Диана Гергова (Национална художествена академия)

Орфизъм, власт и урбанизъм в духовната и политическа столица на гетите “Даусдава-Хелис” от I хил. Пр. Хр.

9.30-9.45

Проф. д-р Зарко Ждраков (Национална художествена академия),

Доц. д-р Анета Тихова (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Още веднъж за шуменската плочка

9.45-10.00

Проф. д.и.н. Георги Атанасов (Регионален исторически музей – Силистра)

Пътуване към Дуросторум-Дръстър. Трасета на път от VI-VII и IX-X в. пред легионния лагер в Силистра

10.00-10.15 – кафе-пауза

10.15-10.30

Д-р Калина Атанасова (Варна)

Практически проблеми при реконструиране на български ранносредновековни владетелски костюми

10.30-10.45

Д-р Божидар Станчев

Преглед и анализ на археологията и хипотезите за архитектурния образ на т.нар. Крумов дворец

10.45-11.00

Проф. д-р Севджихан Еюбова (ШУ „Епископ Константин Преславски“),

Доц. д-р Константин Константинов (ШУ „Епископ Константин Преславски“),

Гл. ас. д-р Анна Ласкарова-Иванова (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

"Танцуващият човек" от Плиска – нови интерпретации

11.00-11.15

Проф. д.и.н. Стела Дончева (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Пространствена организация на съоръженията в металургичния център при Златар, Преславско

11.15-11.30

Доц. д-р Павел Георгиев (НАИМ – БАН, Филиал – Шумен)

Царският двор във Велики Преслав под патронажа на Св. Теодора Константинополска и св. Кастор (922 – 971 г.)

11.30-11.45

Гл. ас. д-р Гергана Илиева (НАИМ – БАН, Филиал – Шумен),

Гл. ас. д-р Христо Кузов (Регионален исторически музей – Варна)

Средновековни биметални огнива от колекцията на Регионален исторически музей – Варна

11.45-12.00

Докт. Светлана Великова (Регионален исторически музей – Русе)

Стенописи от средновековния град Червен

12.00-12.15

Надежда Ботева (Исторически музей – Севлиево)

За една група находки, осигуряващи персонална закрила и благословия, открити в средновековния град Хоталич край Севлиево

12.15 – Дискусия

13.00 – 13.30 – обедна почивка

**СЕКЦИЯ „СРЕДНОВЕКОВНА ИСТОРИЯ И
КНИЖНИНА“**

**Лекционна зала на Регионален исторически музей –
Шумен**

Председатели:

Проф. д-р Георги Н. Николов

Проф. д-р Жения Жекова

13.30-13.45

**Гл. ас. д-р Гергана Герчева (ШУ „Епископ Константин
Преславски“)**

*Съвместната власт на Константин I Велики и Крисп след
324 г.*

13.45-14.00

**Д-р Христо Димитров (Royal Ontario Museum, Toronto,
Canada)**

*Някои събития от военната история на днешните
северозападни български земи и историко-географската
топонимия според историка Йорданес в средата на V в.*

14.00-14.15

Проф. д.б.н. Иван Т. Иванов (Стара Загора),

**Д-р Мариана Минкова (Регионален исторически музей –
Стара Загора)**

Кой е „Синът на сърната“ в ранната история на България?

14.15-14.30

Д-р Инна Димитрова

**(Университет по библиотекознание и информационни
технологии)**

*Особености на славянския седмичен модел и връзката му с
Кирило-Методиевата традиция*

14.30-14.45

Доц. д-р Татяна Илиева (Кирило-Методиевски научен център – БАН)

Отново за глаголическия именослов

14.45-15.00 - кафе-пауза

15.00-15.15

Д-р Мариана Минкова (Регионален исторически музей – Стара Загора),

Проф. д.б.н. Иван Т. Иванов (Стара Загора)

Преглед на историческите данни в подкрепа на Старозагорската легенда за покръстването на княз Борис

15.15-15.30

Ас. Женья Добрева (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Българската държавност след цар Самуил

15.30-15.45

Проф. д.и.н. Николай Овчаров (Стопанска академия "Димитър Ценов")

*Съществувал ли е обществено-политическият и икономически процес *incastellamento* във Второто Българско царство?*

15.45-16.00

Проф. д-р Женья Жекова (Регионален исторически музей – Шумен),

Д-р Радостина Благоева (АМ – Велики Преслав)

Оловен печат на цар Иван Асен I (1186 – 1196) от Велики Преслав

16.00-16.15

Доц. д-р Деница Петрова (Институт за исторически изследвания – БАН)

Разказът за цар Михаил III Шишман в летописното съчинение на Атанасие Даскал Сърбин

16.15-16.30

Гл. ас. д-р Николай Николов (ШУ „Епископ Константин Преславски“),

Иванина Петрова (СУ "Йоан Екзарх Български" – Шумен)

Стилистични функции на деминутивите и аугментативите в средновековните български символически текстове

16.30 – Дискусия

СЕКЦИЯ „НОВА И НАЙ-НОВА ИСТОРИЯ”
Фоайе (ет. 2) на Регионална библиотека „Стилиян
Чилингиров“ – Шумен

Председатели:
Акад. проф. д.и.н. Иван Илчев
проф. д.и.н. Бисер Георгиев

9.00-9.15

Мирослав Тошев (ИМ – Омуртаг)

Покрайнината Тозлук. Граници, име, народностен облик през XIV-XV век и развитие на процесите до Освобождението

9.15-9.30

Гл. ас. д-р Милена Георгиева (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Човекът-гражданин във възгледите на нашите възрожденски просветители

9.30-9.45

Гл. ас. д-р Мария Левкова-Мучинова (Институт за исторически изследвания – БАН)

Първи средища на българското девическо образование през Възраждането

9.45-10.00

Свилен Стойчев

Формиране на българската земска войска в шуменския край

10.00-10.15 – кафе-пауза

10.15-10.30

проф. д.и.н. Бисер Георгиев (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Борбата на либералите радослависти против режима на Стефан Стамболов (1887 – 1894 г.)

10.30-10.45

Докт. Антон Апостолов (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Проблемът за придобиването на "Източните железници" на българска територия в дебатите на Първата редовна сесия на Четиринадесетото обикновено народно събрание (1908 – 1909)

10.45-11.00

Проф. д-р Росица Ангелова (ШУ „Епископ Константин Преславски“),

Гл. ас. д-р Стела Славчева (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Главните училищни книги като извор за социално-икономическото развитие на Шумен през първото десетилетие на XX в.

11.00-11.15

Проф. д-р Антоанета Балчева (Институт за балканистика с Център по тракология – БАН)

Срещата на хърватските интелектуалци с България в навечерието на Първата световна война

11.15-11.30

Гл. ас. д-р Татяна Стефанова Лефтерова-Стойчева (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Българската монархия през погледа на Джеймс Баучер

11.30-11.45

Гл. ас. Бета Хараланова (Регионален исторически музей – Шумен)

Народният съд 1945 г. и съдбата на шуменските депутати Васил Велчев и Симеон Симеонов

11.45-12.00

Доц. д-р Васил Параскевов (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Социална структура и числен състав на БКП (1948-1956 г.)

12.00-12.15

Докт. Калоян Ганчев (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Държавата и етническите малцинства в България (1944–1989 г.) – политики, институции и практики

12.15-12.30

Проф. д.н. Тодор Галунов (ВТУ "Св. св. Кирил и Методий")

Парламентарни избори април 2026 г. – прогнози, резултати, перспективи

12.30-13.00 – Дискусия

13.00-13.30 – обедна почивка

**СЕКЦИЯ „ОБРАЗОВАНИЕ И КУЛТУРНО-
ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО“**
**Фоайе (ет. 2) на Регионална библиотека „Стилиян
Чилингиров“ – Шумен**

Председатели:

Акад. проф. д.и.н. Васил Николов
Доц. д-р Константин Константинов

13.30-13.45

**Доц. д-р Тодор Тодоров (ШУ „Епископ Константин
Преславски“),**

**Доц. д-р Константин Константинов (ШУ „Епископ
Константин Преславски“),**

**Ас. Йордан Арnaudов (ШУ „Епископ Константин
Преславски“)**

*DigiArcheoScape. Онлайн бази данни в процеса на обучение по
археология: с фокус върху византийската сигилография*

13.45-14.00

**Доц. д-р Стефан Минков (ВТУ "Св. св. Кирил и
Методий")**

*Културно-историческото наследство на гр. Елена и еленския
край и възможностите за развитие на туризма в региона*

14.00-14.15

**Доц. д-р Ивелина Ефимова (ШУ „Епископ Константин
Преславски“)**

*От словото към пътеката: Българският туристически съюз
като институция на практикуваното родолюбие и приро-
долюбие*

14.15-14.30

Доц. д-р Ирина Витлянова (Регионален исторически музей – Шумен)

Дарителството като традиция и обществена ангажираност: за дарение в Регионален исторически музей – Шумен от проф. Валентина Аврамова и Иваничка Няголова

14.30-14.45

Д-р Георги Кънчев (ППМГ "Нанчо Попович" – Шумен)

За дигитализацията на скалните църкви и манастири по Шуменското плато като част от недвижимото културно наследство на региона

14.45-15.00 – кафе-пауза

15.00-15.15

Докт. Михаела Маринова

Ритуални препятствия пред младоженеца в родопска сватба (по материали от град Мадан)

15.15-15.30

Д-р Красимира Колева (МДПУ "Богдан Хмелницки", Мелитопол-Запорожие, Украйна)

България и българите в съвременната украинска историография

15.30 – Дискусия

**ЮБИЛЕЙНА СЕСИЯ, ПОСВЕТЕНА НА 80-
ГОДИШНИНАТА НА АКАДЕМИК ПРОФЕСОР Д.М.Н.
ДАМЯН ДАМЯНОВ**
Зала „Тича“ на Гранд хотел Шумен

17.15-17.30

Гл. ас. д-р Камен Андонов (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Между Хипократовата клетва и обществената дейност

17.30-18.00

Доц. д-р Тодор Тодоров (ШУ „Епископ Константин Преславски“)

Академик Дамян Дамянов и Националната конференция „Пътуване към България“

18.00 – Удостояване на академик Дамян Дамянов със Златната значка на ШУ „Епископ Константин Преславски“

19.00 – ВЕЧЕРЯ ЗА УЧАСТНИЦИТЕ В РЕСТОРАНТА НА ГРАНД ХОТЕЛ ШУМЕН И ЗАКРИВАНЕ НА КОНФЕРЕНЦИЯТА

СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИТЕ

1. АНЕТА ТИХОВА, Доц. д-р, ШУ „Епископ Константин Преславски“, tichovaa@abv.bg
2. АННА ЛАСКАРОВА-ИВАНОВА, Гл. ас. д-р, ШУ „Епископ Константин Преславски“, a.laskarova@shu.bg
3. АНТОН АПОСТОЛОВ, Докт., anton.apostolow@gmail.com
4. АНТОАНЕТА БАЛЧЕВА, Проф. д-р, Институт за балканистика с Център по тракология – БАН, ani.balcheva@yahoo.com
5. БЕТА ХАРАЛАНОВА, Гл. ас., Регионален исторически музей – Шумен), beta_h.1953@abv.bg
6. БИСЕР ГЕОРГИЕВ, Проф. д.и.н., ШУ „Епископ Константин Преславски“, b.georgiev@shu.bg
7. БОЖИДАР СТАНЧЕВ, Д-р bstanchev@gmail.com
8. ВАСИЛ НИКОЛОВ, Акад. проф. д.и.н., БАН), vassil.nikolov@abv.bg
9. ВАСИЛ ПАРАСКЕВОВ, Доц. д-р, ШУ „Епископ Константин Преславски“, v.paraskevov@shu.bg
10. ВЕРА БОНЕВА, Проф. д.и.н., Университет по библиотекознание и информационни технологии), v.boneva@unibit.bg
11. ГЕОРГИ АТАНАСОВ, Проф. д.и.н., Регионален исторически музей – Силистра), geoatal@abv.bg
12. ГЕОРГИ КЪНЧЕВ, Д-р, ППМГ "Нанчо Попович" – Шумен), georgi.kunchev88@abv.bg
13. ГЕОРГИ Н. НИКОЛОВ, Проф. д-р, СУ „Св. Климент Охридски“, gnikolov2@gmail.com
14. ГЕРГАНА ГЕРЧЕВА, Гл. ас. д-р, ШУ „Епископ Константин Преславски“, g.gercheva@shu.bg
15. ГЕРГАНА ИЛИЕВА, Гл. ас. д-р, НАИМ – БАН, Филиал – Шумен), geru_carey@abv.bg
16. ДАМЯН ДАМЯНОВ, Акад. проф. д.м.н., БАН, damianov.damian@gmail.com
17. ДАНИЕЛА САВЧЕВА,

- Зам.-кмет
„Образование и култура“ при Община Шумен,
d.savcheva@shumen.bg
18. ДЕНИЦА ПЕТРОВА, Доц. д-р, Институт за исторически изследвания – БАН),
denitsa_kp@abv.bg
19. ДИАНА ГЕРГОВА, Проф. д-р, Национална художествена академия),
dianagergova@gmail.com
20. ЖЕНЯ ДОБРЕВА, Ас., ШУ „Епископ Константин Преславски“,
zh.dobрева@shu.bg
21. ЖЕНЯ ЖЕКОВА, Проф. д-р, Регионален исторически музей – Шумен),
zhenya.zhekova@yahoo.com
22. ЗАРКО ЖДРАКОВ, Проф. д-р, Национална художествена академия),
zhdrakov@abv.bg
23. ИВАН ИЛЧЕВ, Акад. проф. д.и.н., СУ „Св. Климент Охридски“,
dolnouino@gmail.com
24. ИВАН Т. ИВАНОВ, Проф. д.б.н., Стара Загора,
ivanov_it@gbg.bg
25. ИВАНИНА ПЕТРОВА, СУ "Йоан Екзарх Български" – Шумен,
ii.petrova99@gmail.com
26. ИВЕЛИНА ЕФТИМОВА, Доц. д-р, ШУ „Епископ Константин Преславски“),
i.eftimova@shu.bg
27. ИВЕЛИНА КЮЧУКОВА,
ivelina.k@gmail.com
28. ИННА ДИМИТРОВА, Д-р, Университет по библиотекознание и информационни технологии),
i.dimitrova@unibit.bg
29. ИРИНА ВИТЛЯНОВА, Доц. д-р, Регионален исторически музей – Шумен),
krumova.irina@abv.bg
30. ЙОРДАН АРНАУДОВ, Ас., ШУ „Епископ Константин Преславски“,
y.arnaudov@shu.bg
31. КАЛИНА АТАНАСОВА, Д-р, Варна,
kalina@badamba.info
32. КАЛОЯН ГАНЧЕВ, Докт., ШУ „Епископ Константин Преславски“,
2519160012@shu.bg
33. КАМЕН АНДОНОВ, Гл. ас. д-р, ШУ „Епископ Константин Преславски“, k.andonov@shu.bg
34. КОНСТАНТИН КОНСТАНТИНОВ, Доц. д-р, ШУ „Епископ Константин Преславски“,
k.konstantinov@shu.bg

35. КРАСИМИРА
ДИМИТРОВА, Община
Шумен,
k.dimitrova@shumen.bg
36. КРАСИМИРА КОЛЕВА,
Д-р, МДПУ "Богдан
Хмелнишки",
Мелитопол-Запорожие,
Украйна),
k.koleva@shu.bg
37. МАРИАНА МИНКОВА,
Д-р, Регионален исто-
рически музей – Стара
Загора),
minkova_m@abv.bg
38. МАРИЯ ЛЕВКОВА-
МУЧИНОВА, Гл. ас. д-р,
Институт за истори-
чески изследвания –
БАН),
m_levkova@abv.bg
39. МИЛЕНА ГЕОРГИЕВА,
Гл. ас. д-р, ШУ „Епис-
коп Константин Пре-
славски“,
m.a.georgieva@shu.bg
40. МИРОСЛАВ ТОШЕВ,
ИМ – Омуртаг),
muzey@abv.bg
41. МИХАЕЛА МАРИНОВА,
Докт.,
mihaelaradoslavova@abv.
bg
42. НАДЕЖДА БОТЕВА,
Исторически музей –
Севлиево),
nadezhdaboteva71@gmail.
com
43. НАТАЛИЯ ВИТАНОВА,
Проф. дн, ректор на ШУ
„Епископ Константин
Преславски“,
rector@shu.bg
44. НИКОЛАЙ НИКОЛОВ, Гл.
ас. д-р, ШУ „Епископ
Константин
Преславски“,
n.k.nikolov@shu.bg
45. НИКОЛАЙ ОВЧАРОВ,
Проф. д.и.н., Стопанска
академия "Димитър
Ценов“),
aia_ira@abv.bg
46. ПАВЕЛ ГЕОРГИЕВ, Доц.
д-р, НАИМ – БАН,
Филиал – Шумен),
pavel_g@gbg.bg
47. ПЛАМЕН ОРФЕЕВ, Д-р
(София),
paco.ter@abv.bg
48. РАДОСТИНА БЛАГОЕВА,
Д-р, АМ – Велики
Преслав,
museum_preslav@abv.bg
49. РОСИЦА АНГЕЛОВА,
Проф. д-р, ШУ „Епис-
коп Константин Пре-
славски“,
r.angelova@shu.bg
50. СВЕТЛАНА ВЕЛИКОВА,
Докт., Регионален
исторически музей –
Русе,
svetlanavelikova@abv.bg
51. СВИЛЕН СТОЙЧЕВ,
svilen012@abv.bg
52. СЕВДЖИХАН ЕЮБОВА,
Проф. д-р, ШУ „Епис-
коп Константин Пре-
славски“),
s.eyubova@shu.bg

53. СТЕЛА ДОНЧЕВА, Проф.
д.и.н., ШУ „Епископ
Константин Преслав-
ски“),
donchevastela@yahoo.com
54. СТЕЛА СЛАВЧЕВА, Гл.
ас. д-р, ШУ „Епископ
Константин
Преславски“),
s.slavcheva@shu.bg
55. СТЕФАН МИНКОВ, Доц.
д-р, ВТУ "Св. св.
Кирил и Методий",
s.minkov@ts.uni-vt.bg
56. ТАТЯНА ИЛИЕВА, Доц.
д-р, Кирило-Методи-
евски научен център
–БАН),
ilieva_tatyana@abv.bg
57. ТАТЯНА ЛЕФТЕРОВА-
СТОЙЧЕВА, Гл. ас. д-р,
ШУ „Епископ Кон-
стантин Преславски“,
t.lefterova-
stoycheva@shu.bg
58. ТОДОР ГАЛУНОВ, Проф.
д.н., ВТУ "Св. св.
Кирил и Методий",
galunov@abv.bg
59. ТОДОР ТОДОРОВ,
Доц. д-р, ШУ „Епископ
Константин
Преславски“,
t.todorov@shu.bg
60. ХРИСТО ДИМИТРОВ,
Д-р, Royal Ontario Mu-
seum, Toronto,
Canada,
chrdimit@gmail.com
61. ХРИСТО КУЗОВ, Гл. ас.
д-р, РИМ – Варна,
h.kouzov@abv.bg
62. ХРИСТО ХРИСТОВ,
Проф. д-р, кмет на
Община Шумен,